

รายงานการวิจัยเรื่อง . . .

รายงานการวิจัย

การศึกษาบริบทของสังคมที่ส่งผลต่อการเลือกศึกษาต่อ
ในคณะศิลปกรรมศาสตร์ของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*

The Study of Social Contexts that affect Continuing Higher Education
at Faculty of Fine Arts Srinakharinwirot University

ผู้วิจัย สิทธิมนต์เศก ย่านเดิม
 ประพันธ์ศักดิ์ พุ่มอินทร์
 อาจารย์ประจำสาขาวิชาดุริยางคศาสตร์สากล
 คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาและตรวจสอบบริบทของสังคมที่ส่งผลต่อการเลือกศึกษาต่อในคณะศิลปกรรมศาสตร์ ของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นการวิจัยแบบพรรณนา (Descriptive research) เชิงสำรวจ (Survey studies) ใช้วิธีการสุ่มแบบไม่เจาะจง (Simple Random) ซึ่งได้กลุ่มประชากรจำนวน 169 คน เป็นนิสิตชั้นปีที่ 1 หลักสูตรศิลป.บ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปีการศึกษา 2549 โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลการวิจัย และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม SPSS โดยบริบทของสังคมที่ศึกษามี 3 ด้านคือ ด้านประชากร ด้านสังคม และด้านสถานศึกษา และองค์ประกอบในการเลือกศึกษาต่อของนิสิตมี 2 ด้านคือ ด้านความรู้ความสามารถ และด้านความสนใจ

ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับความคิดเห็นของนิสิตที่ส่งผลต่อการเลือกศึกษาต่อในคณะศิลปกรรมศาสตร์ ด้านสังคม ทั้ง 2 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งระดับความคิดเห็นลำดับแรกคือ ด้านความมั่นคง ก้าวหน้าและมีชื่อเสียงในอาชีพ และรองลงมาคือ ด้านสิ่งแวดล้อมทั่วไป
2. ระดับความคิดเห็นของนิสิตที่ส่งผลต่อการเลือกศึกษาต่อในคณะศิลปกรรมศาสตร์ ด้านสถานศึกษา ทั้ง 4 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งระดับความคิดเห็นลำดับแรกคือ ด้านภาพลักษณ์ รองลงมาคือ ด้านค่าใช้จ่ายในการเรียน ด้านสถานที่ตั้ง และด้านการประชาสัมพันธ์ ตามลำดับ
3. ระดับความคิดเห็นของนิสิตที่ส่งผลต่อการเลือกศึกษาต่อในคณะศิลปกรรมศาสตร์ ตามองค์ประกอบในการเลือกศึกษาต่อ ของนิสิตชั้นปีที่ 1 ทั้ง 2 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งระดับความคิดเห็นลำดับแรกคือ ด้านความสนใจ และรองลงมาคือ ด้านความรู้ความสามารถ

* ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากงบประมาณเงินรายได้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (เงินรายได้คณะศิลปกรรมศาสตร์) ประจำปี 2549

ดังนั้น มหาวิทยาลัยจึงควรให้ความสำคัญกับบริบททางสังคมที่ส่งผลกระทบต่อการศึกษาต่อของนิสิต โดยเฉพาะในด้านเกี่ยวกับภาพลักษณ์ ไม่ว่าจะเป็นการมีสาขาวิชาที่หลากหลาย และน่าสนใจ กิจกรรมที่ทำให้นิสิตมีโลกทัศน์ที่กว้าง อาจารย์ที่สอนเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับ และหลักสูตรที่เปิดสอนมีความทันสมัยสอดคล้องสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว สิ่งเหล่านี้ถ้านำมาพิจารณาก็จะทำให้จำนวนการรับนิสิตมีจำนวนเพิ่มขึ้น

ABSTRACT

The purpose of this research is to study of social contexts that affect continuing higher education at faculty of Fine Arts Srinakharinwirot university. The populations are 169 students who have learned in 1st year (Bachelor of Fine Arts program). The research methodology was done by using descriptive research and survey studies. The steps were taken in this research: (1) Simple Random the Population. (2) A corresponding questionnaire was given to the students. (3) The description of data Analysis by SPSS program. There are three social contexts: (1) The population (2) The social (3) The institution. And two factors related to choosing study: knowledge and interest.

The results are

(1) The level of student social opinion that affects continuing higher education at faculty of Fine Arts Srinakharinwirot university is medium level. The first opinion is about good occupation: durable, advance and well-known. The next minor opinion is about environment.

(2) The level of student opinion related to choosing study that affects continuing higher education at faculty of Fine Arts Srinakharinwirot university is medium level. The opinions show that Image, Study expends, Place, Information respectively.

(3) The level of students opinion factors related to choosing study that affect continuing higher education at faculty of Fine Arts Srinakharinwirot university is high level. The first opinion is about interesting. The next minor opinion is about knowledge and ability.

Suggestions from the results. The University should arrange the Image of social contexts (the variety major, activity, the high standard teacher, the program study with modern) because it will be useful for increasing student population and good attitude.

ความสำคัญและที่มาของหัวข้อวิจัย

คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สถาปนาขึ้นเมื่อวันที่ 6 มิถุนายน 2536 ภายใต้ปรัชญา "สร้างสรรค์ด้วยปัญญาธรรม" โดยมีวัตถุประสงค์คือ เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนการสอน การค้นคว้าวิจัย การบริการวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมในเชิงรุก และพร้อมที่จะแข่งขันในกระแสสังคมปัจจุบัน ซึ่งคณะศิลปกรรมศาสตร์ในปัจจุบันกำลังจะก้าวเข้าสู่ปีที่ 14 ของการจัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก ประกอบด้วยสาขาวิชาและหลักสูตรต่างๆ ที่ครอบคลุมองค์ความรู้ ด้านศิลปกรรมศาสตร์และศิลปวัฒนธรรม และสนองความต้องการของประเทศ เห็นเป็นรูปธรรมได้จากโครงการต่างๆ อาทิ โครงการจัดตั้งศูนย์การศึกษาและพัฒนาแพชั่น และโครงการศิลปกรรมบำบัดเพื่อเด็กและเยาวชนผู้ด้อยโอกาส เป็นต้น

ศิลปกรรมศาสตร์จึงเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ที่ทำให้คนพัฒนาคุณภาพชีวิต มีรสนิยม และวิธีคิด ทั้งความเป็นเหตุเป็นผล คิดอย่างสร้างสรรค์ เกิดการวิเคราะห์วิจารณ์ มีความเป็นวิชาการควบคู่กับทักษะการปฏิบัติการ สามารถค้นคว้า แสวงหาความรู้ สร้างงาน สร้างอาชีพ และสร้างรายได้ มีความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ ศิลปกรรมศาสตร์จึงเป็นเหมือน "หุ่นส่วนของชีวิต" ที่ทุกคนจำเป็นต้องได้รับการศึกษาและพัฒนา ดังตัวอย่างพระนิพนธ์บทหนึ่งของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ความว่า

ศิลปกรรมนำสุพรรณ	พรรณนา
เครื่องประกอบพิทยาท	เพริดแพร้ว
รู้ศิลปสิ่งเดียวพา	เรื่องรุ่ง
ศิลปศึกษาแล้ว	เลิศล้ำมงคล

ในระดับปริญญาตรี ย้อนหลังไป 3 ปี คือปีการศึกษา 2546 คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ รับนิสิตด้วยการสอบตรง (Direct Entrance Examination) ในหลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต (ศป.บ.) 4 ปี จำนวน 11 หลักสูตร ดังนี้

1. การออกแบบทัศนศิลป์-
การออกแบบสื่อสาร
2. ศิลปศึกษา
3. ศิลปะการแสดง-ออกแบบ
เพื่อการแสดง
4. ศิลปะการแสดง-นาฏศิลป์ไทย
5. การออกแบบทัศนศิลป์-
การออกแบบผลิตภัณฑ์
6. ดุริยางคศาสตร์สากล
7. ศิลปะการแสดง-นาฏศิลป์สากล
8. ศิลปะการแสดง-การแสดง
และกำกับการแสดง
9. การออกแบบทัศนศิลป์-
การออกแบบแฟชั่น
10. ทัศนศิลป์-ศิลปะจินตทัศน์
11. การออกแบบทัศนศิลป์-
ศิลปะเครื่องประดับ

และหยุดรับนิสิตในหลักสูตรศิลปศึกษาในปีการศึกษา 2547 (ปิดหลักสูตร) และในปีการศึกษา 2548 คณะศิลปกรรมศาสตร์ได้รับนิสิตในหลักสูตรทัศนศิลป์-เซรามิกส์ เป็นรุ่นแรกจนถึงปัจจุบัน

จากการรวบรวมข้อมูลจำนวนนิสิตเข้าใหม่ ปีการศึกษา 2546-2549 มีนิสิตเลือกเข้าศึกษา ต่อในแต่ละปี ในหลักสูตร ศป.บ. ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ดังนี้

- ปีการศึกษา 2546 มีผู้เข้าเป็นนิสิต ชั้นปีที่ 1 จำนวน 262 คน
- ปีการศึกษา 2547 มีผู้เข้าเป็นนิสิต ชั้นปีที่ 1 จำนวน 215 คน
- ปีการศึกษา 2548 มีผู้เข้าเป็นนิสิต ชั้นปีที่ 1 จำนวน 260 คน
- ปีการศึกษา 2549 มีผู้เข้าเป็นนิสิต ชั้นปีที่ 1 จำนวน 307 คน

จากข้อมูลข้างต้น มีนิสิตเลือกศึกษาต่อ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มีแนวโน้มลดลงและเพิ่มขึ้นเล็กน้อยในปีการศึกษา 2549 และเมื่อทำการสำรวจย้อนหลังลงในปีการศึกษา 2541-2545 ปรากฏข้อมูลดังนี้

- ปีการศึกษา 2541 มีผู้เข้าเป็นนิสิต ชั้นปีที่ 1 จำนวน 220 คน
- ปีการศึกษา 2542 มีผู้เข้าเป็นนิสิต ชั้นปีที่ 1 จำนวน 241 คน
- ปีการศึกษา 2543 มีผู้เข้าเป็นนิสิต ชั้นปีที่ 1 จำนวน 225 คน
- ปีการศึกษา 2544 มีผู้เข้าเป็นนิสิต ชั้นปีที่ 1 จำนวน 226 คน
- ปีการศึกษา 2545 มีผู้เข้าเป็นนิสิต ชั้นปีที่ 1 จำนวน 267 คน

ดังนั้นเมื่อนำข้อมูลตั้งแต่ปีการศึกษา 2541-2549 ของนิสิตที่เลือกศึกษาต่อคณะศิลปกรรมศาสตร์ โดยภาพรวมมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเล็กน้อย สลับกับคงที่และลดลง

จากปัญหาข้างต้นแสดงให้เห็นว่า จำนวนนิสิตชั้นปีที่ 1 ที่เลือกเข้าศึกษาต่อคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเล็กน้อย อาจมีสมมุติฐานจากบริบทของสังคมที่ส่งผลต่อการเลือกศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ ของนิสิตชั้นปีที่ 1 ซึ่งน่าจะได้นำมาศึกษาวิจัยเป็นอย่างยิ่ง ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจ และอยากทราบว่านิสิตชั้นปีที่ 1 เลือกศึกษาต่อคณะศิลปกรรมศาสตร์ ด้วยองค์ประกอบใดบ้าง เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน และความต้องการของตลาด รวมไปถึงการนำข้อมูลสารสนเทศที่ได้จากการวิจัยไปพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านวิชาการ ในการส่งเสริมสนับสนุนนิสิตให้เป็นผู้สำเร็จการศึกษาที่มีคุณภาพ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ อันจะเป็นทรัพยากรบุคคลที่สำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อค้นหาบริบทของสังคมที่ส่งผลต่อการเลือกศึกษาต่อในคณะศิลปกรรมศาสตร์ ของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. เพื่อตรวจสอบบริบทของสังคมที่ส่งผลต่อการเลือกศึกษาต่อในคณะศิลปกรรมศาสตร์ ของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สมมุติฐานของการวิจัย

บริบทของสังคมส่งผลต่อการเลือกศึกษาต่อในคณะศิลปกรรมศาสตร์ ของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ขอบเขตการวิจัย

งานวิจัยชิ้นนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey studies) โดยศึกษาจากนิสิตชั้นปีที่ 1 หลักสูตร ศป.บ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่กำลังเรียนในปีการศึกษา 2549 จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 169 คน โดยมุ่งศึกษาบริบทของสังคมที่ส่งผลต่อการเลือกศึกษาต่อในคณะศิลปกรรมศาสตร์ มี 3 ด้าน คือ ด้านประชากร ด้านสังคม และด้านสถานศึกษา ดังนี้

1. ตัวแปรอิสระ คือ บริบทของสังคม มี 3 ด้าน คือ

1.1 ด้านประชากร คือ เพศ และเกรดเฉลี่ยสะสม

1.2 ด้านสังคม คือ สถานภาพของครอบครัว, ความมั่นคง ก้าวหน้าและมีชื่อเสียงในอาชีพ และสิ่งแวดล้อมทั่วไป

1.3 ด้านสถานศึกษา คือ ภาพลักษณ์, ค่าใช้จ่ายในการเรียน, สถานที่ตั้ง และการประชาสัมพันธ์

2. ตัวแปรตาม คือ องค์ประกอบในการเลือกศึกษาต่อของนิสิต มี 2 ด้าน คือ

2.1 ด้านความรู้ความสามารถ

2.2 ด้านความสนใจ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ค้นหาและตรวจสอบบริบทของสังคมที่ส่งผลต่อการเลือกศึกษาต่อในคณะศิลปกรรมศาสตร์ ของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2. เป็นข้อมูลในการวางแผน และพัฒนาการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ของสถาบันการศึกษาต่างๆ

นิยามศัพท์เฉพาะในการวิจัย

1. บริบทของสังคมที่ส่งผลต่อการเลือกศึกษาต่อของนิสิตชั้นปีที่ 1 หมายถึง องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการเลือกเข้าศึกษาต่อในคณะศิลปกรรมศาสตร์ ของนิสิตชั้นปีที่ 1 ประกอบด้วยปัจจัยต่างๆ ดังนี้

1.1 ด้านประชากร หมายถึง เพศ และเกรดเฉลี่ยสะสม

1.2 ด้านสังคม หมายถึง ส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตของนิสิตชั้นปีที่ 1 ซึ่งได้แก่

1.2.1 สถานภาพของครอบครัว หมายถึง ระดับการศึกษา และอาชีพของบิดามารดา

1.2.2 ความมั่นคง ก้าวหน้าและมีชื่อเสียงในอาชีพ หมายถึง ความสามารถหางานทำได้ง่าย โอกาสได้รายได้ ค่าตอบแทนสูง มีโอกาสได้งานที่มั่นคงและสวัสดิการดี มีโอกาสก้าวหน้าในหน้าที่การงานสูง สามารถไปประกอบอาชีพส่วนตัวได้ เลือกเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้นได้ หลากสาขา มีเกียรติได้รับการยกย่องนับถือ สร้างชื่อเสียงให้แก่ตนเองและครอบครัว และเป็นส่วนสนับสนุนในการพัฒนาประเทศ

1.2.3 สิ่งแวดล้อมทั่วไป หมายถึง

อิทธิพลจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่น บิดา มารดา หรือผู้ปกครอง อาจารย์ เพื่อน รุ่นพี่ และจากบุคคลตัวอย่างที่ทำให้นักเรียนเลือกเข้าศึกษาต่อในคณะศิลปกรรมศาสตร์

1.3 ด้านสถานศึกษา หมายถึง แรงจูงใจภายนอกที่ทำให้นิสิตเลือกศึกษาต่อในคณะศิลปกรรมศาสตร์ ได้แก่

1.3.1 ภาพลักษณ์ หมายถึง

คุณภาพของการจัดการศึกษาของคณะศิลปกรรมศาสตร์ ที่สนองความต้องการของนิสิต มีชื่อเสียงในหลายด้าน เช่น ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา มีหลักสูตรที่ใช้สอนอย่างทันสมัย อาจารย์ที่สอนเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับ มีชื่อเสียงด้านกิจกรรมวิชาการ มีชื่อเสียงด้านกิจกรรมของนิสิต มีสาขาวิชาที่เปิดสอนหลากหลายและน่าสนใจ มีอาคารสถานที่กว้างขวาง สวยงาม มีสภาพแวดล้อมภายในร่มรื่น เหมาะแก่การเรียนการสอน และมีอาคารเรียนและห้องเรียนที่สะดวกสบาย และเหมาะสมต่อการเรียนการสอน

1.3.2 ค่าใช้จ่ายในการเรียน หมายถึง จำนวนเงินทั้งหมดที่นิสิตจะต้องจ่ายให้กับมหาวิทยาลัย โดยมีค่าธรรมเนียมการเรียนที่เหมาะสม มีค่าใช้จ่ายของกิจกรรมต่างๆ ที่เหมาะสม มีการจัดสรรทุนการศึกษาให้แก่ นิสิตอย่างทั่วถึง มีบริการกู้ยืมเงินกองทุนเพื่อการศึกษา และมีการผ่อนชำระค่าธรรมเนียมการเรียน

1.3.3 สถานที่ตั้ง หมายถึง สถานที่ซึ่งเป็นที่ตั้งของมหาวิทยาลัย เช่น มหาวิทยาลัยอยู่ใกล้บ้าน อยู่ใกล้แหล่งชุมชน และอยู่ในแหล่งที่มีคมนาคมสะดวก มีสถานที่ในการจอดรถอย่างเพียงพอ มีห้องสมุดที่ทันสมัยเพื่อใช้ในการค้นคว้า ศึกษาหาความรู้ และมีสื่ออุปกรณ์ที่ทันสมัย และพอเพียง ในด้านการค้นคว้าข้อมูลต่างๆ

1.3.4 การประชาสัมพันธ์ หมายถึง

กิจกรรมที่คณะศิลปกรรมศาสตร์ หรือมหาวิทยาลัยต้องดำเนินการเพื่อการสื่อสาร การโฆษณา หรือการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ เช่น โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ เว็บไซต์ หรือป้ายโฆษณา การติดประกาศตามบอร์ดในโรงเรียนเดิมของนิสิต การไปแนะแนวตามโรงเรียน การจัดแสดงผลงานตามงานนิทรรศการต่างๆ และจากคำแนะนำของศิษย์เก่าคณะศิลปกรรมศาสตร์

2. การเลือกศึกษาต่อ หมายถึง องค์ประกอบที่มีผลต่อการเลือกเข้าศึกษาต่อในคณะศิลปกรรมศาสตร์ ของนิสิตชั้นปี 1 ได้แก่

2.1 ด้านความรู้ ความสามารถ หมายถึง การกระทำที่นิสิตชั้นปีที่ 1 ปฏิบัติเป็นประจำจนเกิดความชำนาญ สามารถทำได้โดยอัตโนมัติ เช่น การเรียนคณะศิลปกรรมศาสตร์เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของตนเอง สามารถเรียนจบคณะศิลปกรรมศาสตร์ได้ง่าย มีความรู้ทางดนตรี มีความรู้ทางการออกแบบศิลป์ มีความรู้เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ และมีความรู้ทางการแสดงนาฏศิลป์

2.2 ด้านความสนใจ หมายถึง ความชอบหรือความสนใจของนิสิตชั้นปีที่ 1 ที่มีการเลือกศึกษาในหลักสูตรใดหลักสูตรหนึ่งของคณะศิลปกรรมศาสตร์ เช่น ชอบศึกษาเกี่ยวกับศิลปะ ชอบกิจกรรมเน้นการแสดงออก มีความสนใจเกี่ยวกับความงาม อารมณ์และความคิดของผู้อื่น มีความสนใจด้านการประดิษฐ์ งานช่าง และงานฝีมือ มีความสนใจเกี่ยวกับแฟชั่น และชอบกิจกรรมที่สนุกและท้าทาย

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการเพื่อให้ได้ข้อมูลดังนี้

1. การสร้างเครื่องมือวิจัย

1.1 ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือโดยการ ศึกษา ทฤษฎี หนังสือ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบริบทของสังคมที่ส่งผลต่อการเลือก ศึกษาต่อในคณะศิลปกรรมศาสตร์ ของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อกำหนด เนื้อหาของข้อคำถามรวมทั้งการสร้าง และการ ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1.2 สร้างแบบสอบถาม แล้วนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความชัดเจนของภาษาและความเที่ยงตรงของเนื้อหา จำนวน 3 ท่าน คือ

- รศ.กาญจนา อินทรสุนานนท์ จากคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- ดร.ชนิดา ตั้งเดชะศิริกุล จากคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- รศ.ศรีเสงี่ยม จักรใจ จากคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

1.3 นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขตามที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะ แล้วทดลองใช้ (Try-out) 2 ครั้ง กับนิสิตชั้นปีที่ 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างของประชากรที่จะศึกษาจำนวน 70 คน

1.4 นำแบบทดสอบที่ผ่านการทดลองใช้มาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) และได้ค่าความเชื่อมั่น 0.8852

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

2.1 ทำหนังสือจากคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขอความร่วมมือจากหัวหน้าสาขาวิชาต่างๆ ที่ดูแลหลักสูตร ศป.บ. เพื่อให้นิสิตชั้นปีที่ 1 คณะศิลปกรรมศาสตร์ ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างของประชากรตอบแบบสอบถาม

2.2 ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามจำนวน 169 ชุด และหนังสือขอความร่วมมือไปยังหัวหน้าสาขาวิชาต่างๆ ที่มีนิสิตชั้นปีที่ 1 หลักสูตร ศป.บ. คณะศิลปกรรมศาสตร์ ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างของประชากรที่จะศึกษา

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาวิเคราะห์หาค่าสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for Social Sciences) ดังนี้

3.1 ข้อมูลเกี่ยวกับบริบทของสังคม วิเคราะห์โดยใช้สถิติแจกแจงความถี่ (Frequency) ระบุค่าของข้อมูลเป็นจำนวนร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3.2 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อบริบทของการเลือกศึกษา ต่อคณะศิลปกรรมศาสตร์ โดยนิสิตชั้นปีที่ 1 คณะศิลปกรรมศาสตร์ หลักสูตร ศป.บ. ที่เรียนในปีการศึกษา 2549 วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.3 วิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ย เกี่ยวกับบริบทของการเลือกศึกษาต่อคณะศิลปกรรมศาสตร์ จำแนกตามปัจจัยทางประชากรศาสตร์ และบริบทของสังคม ทดสอบ

สมมุติฐานโดยใช้สถิติ การวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) และ t-test

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยพบว่า นิสิตมีความคิดเห็นทางด้านสังคม ในการเลือกศึกษาต่อคณะศิลปกรรมศาสตร์ มศว ทั้ง 2 ด้านคือ (1) ด้านเกี่ยวกับความมั่นคง ก้าวหน้าและมีชื่อเสียงในอาชีพ และ (2) ด้านเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทั่วไป โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับระดับความคิดเห็นของนิสิตจากมากไปน้อย พบว่าระดับความคิดเห็นในด้านเกี่ยวกับความมั่นคง ก้าวหน้าและมีชื่อเสียงในอาชีพมีมากที่สุด และรองลงมาคือ ด้านเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทั่วไป ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของมาสโลว์ (1970: 35-47) ที่กล่าวถึงความต้องการประการหนึ่งของมนุษย์ขั้นพื้นฐาน คือ ความต้องการที่จะรู้สีกว่าตนเองมีค่า ต้องการที่จะประสบความสำเร็จ มีความสามารถ มีคุณค่าและมีเกียรติยศ ต้องการได้รับการยกย่องนับถือจากผู้อื่น และทฤษฎีของ แอลเดอร์เฟอร์ (อ้างถึงใน สุพรรณิ โพธิ์ทอง, 2544: 12) ที่กล่าวถึงความต้องการของบุคคลประการหนึ่ง คือ ความต้องการเจริญก้าวหน้า เป็นความต้องการขั้นสูงสุดที่ได้รับการยกย่อง และเกิดความสำเร็จในชีวิต รวมทั้งทฤษฎีของแบย์ตอน (อ้างถึงใน กิตติยัคคานนท์, 2533 : 128) ได้สรุปความต้องการทางจิตใจของมนุษย์ไว้ 3 ประการคือ 1) ความต้องการมีความรัก 2) ความต้องการชื่อเสียง เกียรติยศ และความเด่น ต้องการให้คนอื่นยอมรับนับถือและยกย่องตนเอง ทำให้สามารถมีอิทธิพลเหนือผู้อื่นได้ และ 3) ความต้องการรักษาเกียรติยศ ชื่อเสียง และความเด่นนั้นให้คงอยู่ตลอดไป ถ้าสามารถทำได้ก็ถือว่าเป็นความสำเร็จสมหวังในชีวิต ซึ่ง

สอดคล้องกับงานวิจัยของ วีระพล เวชยางกูร (2542: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องความต้องการศึกษาต่อของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสระแก้ว พบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา ต้องการการศึกษาต่อด้วยเหตุผลคือ ความมีเกียรติยศและนำชื่อเสียงมาสู่วงศ์ตระกูล สามารถทำประโยชน์ต่อส่วนรวมได้ รองลงมาคือ ต้องการประกอบอาชีพมั่นคง มีสวัสดิการดี และสามารถทำงานที่มีรายได้พิเศษ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิชัย คุ่มมณี (2544: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง คณะวิชาการก่อสร้างในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยด้านความก้าวหน้า ด้านเกียรติยศชื่อเสียง และด้านค่านิยมมีผลต่อการตัดสินใจมากที่สุด รวมทั้งงานวิจัยของ ปิยวรรณ แซ่เขา และคณะ (2544: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมทางการเลือกเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยของรัฐบาล และเอกชน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตราชเทวี พบว่า ปัจจัยสำคัญคือ ต้องการความเจริญก้าวหน้าในอนาคต และเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถและสติปัญญา

2. ผลการวิจัยพบว่า นิสิตมีความคิดเห็นทางด้านสถานศึกษา ในการเลือกศึกษาต่อคณะศิลปกรรมศาสตร์ มศว ทั้ง 4 ด้านคือ (1) ด้านเกี่ยวกับภาพลักษณ์ (2) ด้านเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการเรียน (3) ด้านเกี่ยวกับสถานที่ตั้ง และ (4) ด้านเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับระดับความคิดเห็นของนิสิตจากมากไปหาน้อย พบว่า ระดับความคิดเห็นในด้านเกี่ยวกับภาพลักษณ์มีมากที่สุด

รองลงมาคือ ด้านเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการเรียน ด้านเกี่ยวกับสถานที่ตั้ง และด้านการบริการ ประชาสัมพันธ์ ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับที่ Kenneth E. Boulding (1975: 91) กล่าวว่า ภาพลักษณ์ เป็นความรู้เชิงอัตวิสัย หรือความรู้ลึกซึ้งของคนเราต่อ สิ่งเหล่านั้น เป็นความรู้ที่สร้างขึ้นมาจากเฉพาะตน ประกอบด้วยข้อเท็จจริง และคุณค่าที่ตนเป็นผู้ กำหนด โดยแต่ละบุคคลจะเก็บสะสมความรู้เชิง อัตวิสัยเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ รอบตัวที่ได้ประสบ และ มีความเชื่อว่าเป็นจริง พฤติกรรมที่แสดงออก จะขึ้นอยู่กับภาพลักษณ์ของสิ่งต่างๆ ที่เรามีอยู่ใน สมอง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพรรณิ โพร้ทอง (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องความต้องการและเหตุผลในการศึกษาต่อของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดนครศรี- ธรรมราช พบว่า เหตุผลในการศึกษาต่อของ นักเรียน ในด้านภาพลักษณ์ของสถานศึกษาเป็น ปัจจัยที่สำคัญยิ่ง เพราะต้องการเรียนในสถาน ศึกษาที่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา ปัจจัยรองลงมาคือด้านสถานที่ตั้ง โดยเลือกเรียน ในสถานศึกษาใกล้บ้านและมีการคมนาคมไปกลับ ที่สะดวก และงานวิจัยของ อเนก ชิตเกษตร (2542: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องมูลเหตุจูงใจในการเลือก ศึกษาคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยพายัพ พบว่า ปัจจัยสิ่งกระตุ้นทางการตลาดที่เลือกคือ ชื่อเสียงของคณะและสถาบัน รองลงมาคือ อาจารย์ผู้สอนที่มีคุณภาพและสถาบันมีหลักสูตร ที่ทันสมัย

3. ผลการทดสอบสมมุติฐานพบว่า นิสิตเพศชายและเพศหญิง มีระดับความคิดเห็น เกี่ยวกับองค์ประกอบในการเลือกศึกษาต่อในคณะ ศิลปกรรมศาสตร์ มศว ในด้านความรู้ความ สามารถที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของวิเชียร เกตุสิงห์ (2522: 167) ได้ศึกษาเรื่อง องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการสอบคัดเลือกเข้า ศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา พบว่า เพศมีอิทธิพล อย่างมีนัยสำคัญต่อผลการสอบ คัดเลือกเข้าศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษา และอาจเป็นดังที่ กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2528: 227) กล่าวว่า ความสามารถของ แต่ละบุคคลในการเรียนรู้จะแตกต่างกันออกไป ความสามารถเป็นสิ่งที่ช่วยพัฒนาให้คนเราเป็น ที่ยอมรับของสังคม และชีวิตครอบครัว อุปสรรค ที่มีต่อการพัฒนาความสามารถของบุคคลก็คือ การวางรากฐานที่ยังไม่เพียงพอ งานอาชีพที่ยัง ฝึกฝนไม่ดีและไม่มีความเข้าใจ ซึ่งทำให้บุคคล ต้องใช้เวลาและความสามารถในการปรับตัวให้ เข้ากับสภาพแวดล้อม อุปสรรคทางด้านสุขภาพ ร่างกายที่ไม่แข็งแรงสมบูรณ์ การปฏิบัติไม่สัมพันธ์ กับสิ่งที่เคยเรียนมา การฝึกฝนที่ได้รับจากบ้าน หรือโรงเรียนไม่สัมพันธ์กับภาคปฏิบัติ รวมทั้ง สอดคล้องกับทฤษฎีการเลือกอาชีพของ Holland (1973: 73) ที่ว่าด้วยลักษณะของผู้ชอบศิลปะคือ เป็นบุคคลที่ชอบแสดงออกไม่คล้อยตามบุคคลอื่น เป็นคนชอบริเริ่ม ไม่เอาอย่างใคร ทำงานอย่างมี อิสระ ไม่มีโครงสร้างมากนัก ใช้ความคิดฝันเพื่อ สร้างสรรค์ผลงานด้านศิลปะ บุคลิกของคนกลุ่มนี้ จึงเป็นพวกจุจกิก ไม่มีระเบียบ เพ้อฝัน รักอิสระ จินตนาการ มีอุดมคติและช่างคิด อาชีพที่กลุ่มนี้ สนใจ ได้แก่ นักออกแบบ นักแปล นักประพันธ์ นักดนตรี นักร้อง นักแต่งเพลง นักแกะสลัก นักเขียนภาพ นักตกแต่ง และนักธุรกิจทางศิลปะ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ โดยแบ่งเป็น 2 ส่วนคือ ข้อเสนอแนะทั่วไป และข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 มหาวิทยาลัยควรสร้างภาพลักษณ์ออกสู่สังคม ด้วยโครงการบริการ วิชาการรูปแบบต่างๆ ทั้งโครงการอบรมความรู้ทางวิชาการ และโครงการที่เป็น สาธารณประโยชน์แก่ชุมชนและสังคม เพื่อแสดงความแข็งแกร่งทางวิชาการ และ เป็นการแสดงศักยภาพของมหาวิทยาลัยในการเป็นแหล่งของ องค์ความรู้อันหลากหลาย

1.2 มหาวิทยาลัยควรมีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการประชาสัมพันธ์หา- วิทยาลัยออกสู่สาธารณชนผ่านสื่อต่างๆ เช่น สื่อสิ่งพิมพ์หรือ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ และแสดงให้เห็นถึงจุดเด่นด้านต่างๆ ของมหาวิทยาลัย อันจะทำให้ผู้ที่สนใจจะเลือกเข้าศึกษาต่อตัดสินใจได้บนพื้นฐานของข้อมูลที่ถูกต้อง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษารูปแบบ และแนวทางในการพัฒนาปัจจัยด้านสถาน ศึกษาของสถาบันการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา

2.2 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดม- ศึกษาโดยภาพรวม

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ. (2528). **จิตวิทยาการศึกษา**. กรุงเทพฯ: มหามกุฏราชวิทยาลัย.
- กิติ ดยัคคานนท์. (2533). **นักบริหารทันสมัย**. กรุงเทพฯ: มหามกุฏราชวิทยาลัย.
- คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (2545). **9 ปี แห่งการสร้างผู้นำทางศิลปะ**. กรุงเทพฯ: สันติศิริการพิมพ์.
- ธีระดา ภิญโญ. (2548). **บริบทของสังคมที่ส่งผลในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6**. รายงานการวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- ปิยวรรณ แซ่เขา. (2544). **การศึกษาพฤติกรรมเลือกเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยของรัฐบาลและเอกชน ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตราชเทวี**. รายงานการวิจัย สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา.
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2522). **องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิรุณ ตั้งเจริญ. (2544). **ศิลปกรรมศาสตร์ ทศวรรษที่สอง**. กรุงเทพฯ: สันติศิริการพิมพ์.
- วิชัย คุ่มมณี. (2544). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) คณะวิชาการก่อสร้างในเขตกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- สุพรรณิ โพธิ์ทอง. (2544). **ความต้องการและเหตุผลในการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดนครศรีธรรมราช**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- เอนก ชิตเกษร. (2542). **มูลเหตุจูงใจในการตัดสินใจเลือกศึกษาคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยพายัพ**. รายงานการวิจัย มหาวิทยาลัยพายัพ.
- Boulding, Kenneth E. (1975). **The Image: Knowledge in Life and Society**. Michigan: University of Michigan.
- Frederick, Hergberg. (1959). **The Motivation to Work**. New York: John Wiley and Sons, Inc.
- Harrison, F.E. (1981). **The Managerial Decision making process**. Boston: Houghton Mifflin com.
- Halland, J.L. (1973). **Making Vocation Choice: A Theory of Careers**. New Jersey: Prentice-Hall, Inc.
- Kolter, Philip. (2000). **Marketing Management**. New Jersey: Prentice-Hall, Inc.
- Maslow, A. H. (1970). **Motivation and Personality**. New York: Harper & Row.
- Robert Hoppock. (1976). **Occupational Information**. New York: McGraw-Hill Book Company.
- Schaffer, R.H. (1953). **Job Satisfaction as Relate to Need Satisfaction in Work**. Psychological Monographs.
- Vroom, V. H. & Deci, E. L. (1992). **Management and Motivation**. London: Penguin Books.